

Antagen av FUN 2007-02-14

Policy för Gymnastik- och idrottshögskolan (GIH) rörande hantering av Open Access publicering respektive bibliografiska referenser till publicerade arbeten.

Open access:

Det är viktigt att GIH:s forskning blir uppmärksammas i omvärlden. Ett sätt att öka synligheten är att ge fri tillgänglighet (Open Access) till det som publiceras vid GIH. Fri tillgänglighet kan uppnås på olika sätt. Forskaren kan välja att publicera sin artikel i en fritt tillgänglig vetenskaplig tidskrift på nätet eller publicera den i en vetenskaplig tidskrift och samtidigt begära att få deponera en kopia av artikeln i högskolans öppna digitala arkiv. Ett öppet digitalt arkiv ger ökad tillgänglighet till högskolans forskning och därmed en bättre genomslagskraft för den. Ju större innehåll arkivet får desto större värde har det för högskolan. Värdet för den enskilda forskaren är möjligheten att bli mer läst och därmed förmodligen mer citerad.

Världen över skapas olika öppna digitala arkiv. OpenAccess.se är ett projekt som främjar utvecklingen av elektronisk publicering och öppna digitala arkiv vid svenska universitet och högskolor. De flesta högskolor har idag någon form av öppet digitalt arkiv.

GIH har nu anslutit sig till DiVA, Digitala Vetenskapliga Arkivet, som utgör vårt digitala arkiv. Här kommer att lagras bibliografiska data och fulltextfiler av boktexter, rapporter, vetenskapliga och populärvetenskapliga artiklar samt examensarbeten. DiVA är ett samarbete mellan 16 högskolor och universitet i Norden och är utvecklat vid enheten för digital publicering vid Uppsala universitetsbibliotek. Allt fulltextmaterial i DiVA är samsökningsbart på www.diva-portal.org

Meningen är att författaren själv registrerar sitt arbete i DiVA. Att deponera en kopia av sin artikel i högskolans digitala arkiv kräver inte mycket arbete av den enskilde forskaren. GIH biblioteket kommer att informera om hur man lägger in uppgifter och filer samt ha en supporttjänst för frågor kring inläggningen. Inga obehöriga kommer in i systemet.

Högskolan behöver förklara nyttan av arkivet och samtidigt rekommendera forskarna att deponera sina artiklar i det. SUHF (Sveriges universitets- och högskoleförbund) har undertecknat Berlin declaration on open access to knowledge in the sciences and humanities och rekommenderar sina medlemmar att:

1. Införa en policy som starkt rekommenderar att deras forskare deponerar en kopia av varje publicerad artikel i ett öppet, digitalt arkiv och
2. Uppmuntra forskarna att publicera sina forskningsartiklar i fritt tillgängliga vetenskapliga tidskrifter när en lämplig sådan existerar och ge det stöd som krävs för att detta ska vara möjligt.

Forsknings- och utbildningsnämnden vid GIH har tillstyrkt dessa rekommendationer. Utöver detta blir det fler och fler bidragsgivare som begär av forskarna att resultaten av forskningen ska kunna nås fritt.

De flesta förlag tillåter författarna att arkivera en kopia av sina artiklar i ett öppet arkiv. Uppgifter kring förlagens policy kring detta följs kontinuerligt av det brittiska SHERPA-projektet. Enklaste sättet för författaren att få juridisk rätt till att arkivera en kopia av sin artikel är att använda sig av ett tilläggskontrakt som bifogas till det publiceringskontrakt som tecknas med förlaget. Ett sådant kontrakt, "Author's Addendum", är upprättat av den ideella föreningen SPARC. Detta dokument bör användas av GIH:s forskare för att behålla rätten att arkivera sin forskning i högskolans öppna arkiv.

Tillgången till Open Access-tidskrifter (dvs fria tidskrifter på nätet) är idag god inom i stort sett alla ämnesområden. Hur fördelningen ser ut inom de olika fakultetsområdena kan man få en bild av i Directory of Open Access Journals (DOAJ). Där finns en förteckning över fritt tillgängliga kvalitetskontrollerade, vetenskapliga tidskrifter. I oktober 2006 fanns i listan 2404 tidskrifter på ett flertal språk och som täcker många ämnesområden. Mest representerat är naturvetenskapliga tidskrifter (över 1000) och samhällsvetenskapliga (över 500) men det finns också en hel del humanistiska (ca 300) och några juridiska (ca 50). Mängden Open Access tidskrifter ökar kontinuerligt.

Att publicera artiklar i fritt tillgängliga vetenskapliga tidskrifter kan i vissa fall innebära en publiceringskostnad för författaren. Hur denna kostnad ska finansieras måste högskolan fundera på i framtiden. En tanke är att publiceringskostnaden inkluderas i ansökan om forskningsanslag.

Bibliografiska referenser:

Open Access är inte alltid möjligt av olika skäl. I de fall där inte fulltexten kan läggas in i DiVA måste GIH:s forskare och lärare ändå registrera bibliografiska data om sina publicerade arbeten i DiVA. Detta för att GIH och omvärlden ska få information om alla vetenskapliga och populärvetenskapliga arbeten som skrivits vid högskolan samlat på ett ställe. Det blir då också mycket enkelt att samtidigt i samma bas lägga in fulltexten. Det som publiceras vid GIH blir tillgängligt och sökbar i DiVA via GIH:s webbplats och www.diva-portal.org. Publiceringen blir också sökbar på webben genom Google mm. GIH kan också på ett enkelt sätt få fram uppgifter om publikationer vid högskolan, bl a för en rationell rapportering av forskningen till Högskoleverket.

Sammanfattning:

Forskarna/lärarna vid GIH rekommenderas att:

- i möjligaste mån deponera en kopia av varje publicerad text i GIH:s digitala arkiv DiVA.
- i möjligaste mån publicera sina forskningsartiklar i en fritt tillgänglig vetenskaplig tidskrift när en lämplig sådan existerar.

samt att

- forskarna/lärarna ansvarar för att i DiVA lägga in bibliografiska data om alla sin vetenskapliga och populärvetenskapliga texter med anknytning till deras anställning vid GIH.